

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ.....	3
2. A VÁROSKÖZPONT KIALAKULÁSÁNAK TÖRTÉNETE	3
3. A VÁROSKÖZPONT MAI HELYZETE, PROBLÉMÁI	4
3.1. Városszerkezeti elhelyezkedés	4
3.1. Használat, beépítés, építészeti elemek, értékek	4
3.3. Zöldfelületek, városi terek.....	5
3.4. Közlekedés.....	5
4. A FŐTÉR MEGÚJÍTÁSI JAVASLATA	6
4.1. A városcsözpont szerepe, főbb változtatási javaslatok	6
4.2. Városszerkezeti javaslatok	7
4.3. Területhasználati javaslat.....	7
4.4. Térfaak, építészeti elemek, épített értékek, új beépítések.....	8
5. KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSI JAVASLAT.....	8
5.1. Városi szintű közlekedésfejlesztési folyamatok	8
5.2. Kiskörút nyomvonalának korrekciója	8
5.3. Közös autóbusz és kerékpársáv	9
5.4. A kiskörúton belüli közlekedési rend.....	9
5.5. Községi közlekedés	10
5.6. Gyalogos és kerékpáros közlekedés	10
5.7. Álló járművek, parkolók.....	11
6. KÖZTEREK, PASSÁZSOK MEGÚJÍTÁSA.....	11
6.1. Kiemelt terek szabadtérépítészeti javaslata.....	11
7. ÉPÍTÉSZETI JAVASLATOK	15
7. 1 Kiemelt területek beépítési javaslata	15
7.2. Egyéb területek	17

1. BEVEZETŐ

Kecskemét

... Magyarország harmadik legnagyobb kiterjedésű városa,
... megyeszékhely,
... az a város, amely pár évtized alatt a múlt század fordulóján képes volt mezővárosból európai várossá válni,
... a legnagyobb tanyás térséggel rendelkező város,
... az Alföld egyik központja,
... a Duna-Tisza közti homokhátság központja,
... Német László Kertmagyarországnak mintaterülete,
... a kajszi barack hazája,
... olyan emberek hazája, akik a futóhomokot aranyhomokká változtatták,
... az alföldi fásítási program elindítója,
... Kodály Zoltán szülőhelye, s ennek következtében a zenetanítás, a zene otthona,
... Katona József szülőhelye, s ennek következtében a színházművészet egyik bölcsője,
... a kecskeméti Művésztelep létrehozója és fenntartója,
... az Animációs Filmstúdió otthona,
... a Zománcművészet egyik központja,
... a kerámiaművészet egyik jelentős központja,
... a szecessziós építészet egyik legszebb, legteljesebb városa Magyarországon,
... a XIX. sz. végi, XX. sz. eleji városépítés egyik legkiemelkedőbb példája,
... a repülés egyik centruma,
... a fogathajtás központja,
... főtéri templomaival a vallási türelem mintavárosa,
... Szent Miklós oltalma alatt álló európai városok egyike.

S hogy milyen legyen egy olyan város központja, ahol a múlt ennyire kézzel fogható, ahol a múltban gyökerező gondolatok mellett mindig is nyitottak voltak az új kezdeményezésekre, nagyszabású tervekre, s bátrak voltak ezeket végrehajtani?

Gyökerek és távlatok...

E két fogalmat folyamatosan szem előtt tartva született meg az ötletpályázat minden gondolata.

2. A VÁROSKÖZPONT KIALAKULÁSÁNAK TÖRTÉNETE

Kecskemét központja a XIX. második felében megindult változások eredményeként nyerte el mai arculatát. Ezt megelőzően – a város gazdasági és társadalmi helyzetéből adódóan – a városközpont fejlődését nem átfogó városrendezési koncepción alapuló döntések határozták meg.

A XIX. közepén a városközpont jelentős épületei közül mindössze a Nagytemplom, a Barátok temploma, a református templom és kissé távolabb a Piaristák temploma állt. A sugarasan beérkező utak találkozásánál, e templomok köré csoportosultak az akkori város jelentős épületei, elrendezésükben még mindig a több száz éve kialakult halmaztelepülés jellemzőit magán viselve. Az apró terek és a szabadon álló épületek együtteséből álló főtér azonban már nem sokáig volt képes kiszolgálni az egyre fejlődő várost.

Egyrészt Kecskemét mezővárosi mivoltában megerősödött, s gazdaságilag komoly fejlődésnek indult, másrészt konkrét piaci szempontok is sürgették a főtér átalakulását (kellett a hely az egyre jelentősebb zöldség és gyümölcspiac számára), továbbá a város a polgárosodás olyan fokára lépett, hogy társadalmi igény is megerősítette a központ intézményeinek fejlesztését, átalakításának terveit.

Ezen összetett szempontok következtében a **XIX. sz. végén, s a XX. sz. első évtizedében tudatos városrendezési elhatározások**, s komoly építészeti tevékenység eredményeként **létrejött a főtér**, s annak arculatát ma is meghatározó épületek együttese. (Városháza, Ókollégium, Újkollégium, Cifra Palota, Evangélikus bérház, Zsinagóga, Színház)

A következő száz év építészeti és városrendezési tevékenysége messze elmarad Kada Elek és Lestár Péter munkássága mögött. Az **első ötven év** jelentősebb épületeket - a Piarista Gimnázium és a Főposta kivételével - alig eredményezett.

A XX. sz. második felében a nagyobb volumenű fejlesztések eredményeként kialakult **Deák tér**, mint „újközpont”, valamint a kapcsolódó Árpádváros megépítése természetesen nyomott hagyott a városon, de a létrejött épületek sem itt, sem a Főtér környékén (Aranyhomok szálloda, a Lordok háza) nem váltak emblematikus épületté Kecskeméten, ahogy a pár éve nagy port kavart Malom center sem. S bár a kor szellemének megfelelő, **„korszerű” épületek** jöttek létre, **ezek összhangját a tradicionális településközponttal nem igazán sikerült megteremteni**. A Deák tér kialakítása során tervezők eredeti vélhető szándéka az „új tér” létrehozása sem teljesült maradéktalanul a gyakorlatban.

Az utolsó évtizedek eredményeinek inkább az **értékvédelem** területén tett erőfeszítések, a főtér **sétálóutcává** alakítása, s az **átmenő forgalom kiszorítása** tekinthető.

3. A VÁROSKÖZPONT MAI HELYZETE, PROBLÉMÁI

3.1. Városszerkezeti elhelyezkedés

A **városközpont** szerepe napjainkban sokkal összetettebb, mint kiépítésének idején. Ennek következtében területi kiterjedtsége is túlnő a klasszikus főtér területén. Ma a **kiskörúton belüli területet** tekinthetjük Kecskemét belvárosának.

A **több jelentős út találkozásánál** létrejött Kecskemétet ma is fontos útvonalak érintik. Budapest, Cegléd, Békéscsaba, Szeged, Baja, Dunaföldvár irányából futnak be ide utak. A sugaras rendszerű utak találkozásánál létrejött városközpontot napjainkra a kiskörút és a nagykörút hivatott tehermentesíteni. Ezt a **gyűrűs sugaras rendszert** egy további külső körút kiépítésével lehetne teljessé tenni, s az átmenő forgalmat a belső városi területekről elvezetni. Az elmúlt évek törekvése a kiskörút, valamint a nagykörút megerősítésével, nyomvonal-korrekciójával **az átmenő forgalom városközpontból való kiszorítása**. **Ami évszázadokig a fejlesztés mozgatóeleme volt (azaz, az hogy a város központja közlekedési csomópont) mára a központ fejlesztésének korlátjává vált.**

3.1. Használat, beépítés, építészeti elemek, értékek

Területhasználat

A városközpont sokszínű, összetett feladatokat lát el. Igazgatási, kulturális, oktatási és szakrális központ, s a különböző bankok, cégek központok irodák jelenlétének köszönhetően gazdasági központ is. A lakó funkciójú épületek száma elenyésző, de jelenlétük a központban fontos.

A városközpont használata jellemzően vegyes jellegű, ám az északnyugati részén az iskolák, templomok, kulturális létesítmények vannak többségben, s az ezeket felfűző egyfajta „kulturtengely” is kialakulni látszik, míg a délnyugati oldalon a városháza vonala és a körút közé eső területen jellemzően a kereskedelem, vendéglátás, szolgáltatás, szálláshely szolgáltatás, bankok épületei vannak többségben, így ez a területrész egyfajta gazdasági szektornak tekinthető. Ugyanígy kisebb gazdasági egységként jellemezhető a piac környéke is. A két funkcionális zónába benyúlva fekszenek az igazgatás épületei.

A központ beépítése évszázadok során alakult ki, sok helyen már csak az utcahálózat vonalvezetése őrzi az egykori Kecskemétet. Megtalálható a halmazos beépítés nyomaként néhány épület a központban, ezen kívül a keretes jellegű zárt sorú beépítés a jellemző, belső udvarokkal, melyek egy részét passzázsként megnyitották.

Az újabb épületek a beépítés jellegében jellemzően a meglévőkhöz igazodtak. Zavaró elemeket is találunk azonban (az épület magassága, elhelyezése, homlokzatképzése, szomszédos épületekkel való összhang hiánya miatt). Ilyenek a Deák tér igazgatási épületei, a Skála áruház épülete, a Tanítóképző, a Malom center, T-Com székház... Ezen épületzárványok városba integrálása nemcsak az adott épületen alkalmazott építészeti eszközökkel, de a környezet átrendezésén keresztül is lehetséges, esetleg szükségessé válhat némelyikük bontása is.

Épített értékek

A városközpont jelentős része műemléki terület számos műemlékkel, helyi védelem alatt álló épülettel. Ezen épületek megőrzése kiemelt feladat. Azonban nem szabad, hogy mindez egy statikus védelmet jelentsen.

3.3. Zöldfelületek, városi terek

Kecskemét belváros zöldfelületi ellátottsága megfelelő. A főtér méretének, s a térfalat képző épületeknek köszönhetően impozáns, a várost jól reprezentáló tér már ma is. Északi része elsősorban pihenést szolgáló zöldfelület, a városháza előtti Kossuth tér környezetében alakul át városi köztérre.

A további terek a főtér környezetében a Deák tér, a Széchenyi tér, a Katona József tér, a Dobó István körút menti terek, a Kálvin tér, a Piaristák tere, valamint a Piactér és a Horváth Cirill tér. A tervezési területen kívül található, de hatásterületként nem elhanyagolható a Szabadság térhez szervesen kapcsolódó Rákóczi utcai zöldsétány, valamint a Gyenes Mihály téri közpark az egykori Dellő tó helyén.

Ezen **közterek** jelentős része már kevésbé igényes kialakítású. Emellett legnagyobb probléma, hogy **egymással és a Főtérrel való kapcsolatuk nem megoldott**. A gyalogos kapcsolatok hiányában (Deák tér, Főtér kivételével) egymástól elszakadva önálló egységekként inkább vizuális hatásuk van, egyéb közösségszervező, pihenő, rekreációs feladatokat kevésbé látnak el. A tereket sokszor több sávós körút, vagy egyéb forgalmas utak választják el egymástól, az átkeléseket megnehezítve.

3.4. Közlekedés

Kecskemét közlekedésének fejlesztése során az elmúlt években nagy előrelépések történtek:

- országos közutak kivezetése a főtérről, először a kiskörútra, majd a nagykörútra,
- a főtér sétáló utcává alakítása
- a kiskörút nyomvonalának korrekciója, hosszának növelése, ezáltal a városközpont területének növelése

A jelenlegi forgalmi rend szerint a kiskörút jellemzően egyirányú, az Árpádváros menti kétirányú szakasz kivételével. Az egyirányúsítás előnyei mellett mindez magán viseli a fölösleges kerülőutak forgalomgeneráló hatását is, s az elmúlt években több törekvés indult ennek feloldására. Ennek ellenére a városközpontba még mindig érkezik átmenő forgalom, s ennek elvezetése a nagykörút külső körút rendszer kiépítését követően oldódhat csak meg.

Tömegközlekedés

A város tömegközlekedése jelenleg több problémával küzd. A Széchenyi téren található autóbusz végállomás a központból induló több mint 20 járat indulópontja. A helyi tömegközlekedés racionalizálása napirenden lévő kérdés. Ám a járatok összevonása, a buszvégállomás kihelyezése mellett és ellen is szól érv.

Gyalogos és kerékpáros közlekedés

A város kerékpárút hálózata még nem épült ki, a központ irányába mindössze a Gyenes Mihály tér felől érkezik kiépített kerékpárút. A tervek több sugárirányú út mentén javasolnak kerékpárút építést. A kiskörúton belül kiépített kerékpárút hálózat nincs, a több helyen kijelölt gyalogos-kerékpáros zóna a kerékpárosok számára is használható. A legnagyobb probléma az, hogy a különálló terek egyikéről a másikra sokszor csak nagyobb forgalmat lebonyolító közúton áthaladva juthatunk el.

4. A FŐTÉR MEGÚJÍTÁSI JAVASLATA

4.1. A városközpont szerepe, főbb változtatási javaslatok

A mai Kecskemét városközpont feladata, hogy a város jelentőségének megfelelő **gazdasági, szellemi és igazgatási központ legyen**. Ezt ma kevésbé a jelentős építészeti beavatkozásokkal, mint inkább a védelem-fejlődés egységét szem előtt tartó, jellemzően korrekció jellegű fejlesztésekkel kell elérni, úgy, hogy **Kecskemét belvárosát nem rehabilitálni, azaz nem eredeti állapotában visszaállítani, hanem sokkal inkább revitalizálni**, azaz élettel megtölteni kell.

Olyan fejlesztéseket kell megvalósítani, hogy a belváros felfrissüljön, a **közélet színterévé, találkozóhellyé, kedvelt tartózkodási helyé váljon**.

A fentiekén kívül Kecskemét városközpont legfontosabb feladatai:

- a történelmi település múltjának reprezentálása,
- megyeszékhelyhez méltó megjelenése,
- turizmus fogadása és kiszolgálása,
- értékvédelem,
- az évszázadok során kialakult, egyedülálló városépítészeti, építészeti, szellemi örökség megőrzése, bemutatása, tovább éltetése.

A belváros **sokszínűségét megőrizve**, tereiben differenciálva kell, hogy fejlődjön. Továbbra is fontos **vegyes funkcióinak** megőrzése, hogy egy térségben legyen az igazgatási, az oktatási, a kereskedelmi, a vendéglátási, a szálláshely, a kulturális, a lakó funkció is. E mellett **új, egyedi, minőségi funkciók** megtelepedése kívánatos, melyek megjelenésükben, minőségi kialakításukban, használóik körével tovább emelik a belváros presztízsét.

Kecskemét más városokhoz képest jelentős lépéselőnyben van, hiszen korán felismerte, hogy **a központ a városi közélet tere** kell, hogy legyen, s ezt csak akkor érheti el, ha **a motorizációval szemben a gyalogosokat részesíti előnyben**. A főtér Kecskemét esetében már nagyon rég óta korzó, találkozóhely, **helyet ad szellemi, kulturális kezdeményezéseknek**. Ezt a gondolatmenetet kell **továbbvinni, s a teljes városmag területére**, azaz főtérhez ma még kevésbé kapcsolódó további terekre is kiterjeszteni, s egy **összefüggő gyalogos térrendszert létrehozni**. Ezt követően a közterek differenciálásával, azaz **különböző használati célú terek** létrehozásával elérhető, hogy mindenki találjon kedvére való tartózkodási helyet.

A térfűzér létrehozásának feltétele a **városközpont további tehermentesítése a gépkocsiforgalomtól**. Ehhez elsősorban a **közlekedési rendszer újragondolása** szükséges. Alapgondolat az „Autómentes belváros” – a belváros közlekedési rendjének megújítása, ezzel egyidejűleg a **tömegközlekedés reformja**.

4.2. Városszerkezeti javaslatok

A városmag városon belüli elhelyezkedését vizsgálva megállapítható, hogy megközelítése három fő irányból történhet.

M5 (Budapest) felől (**északi – bethlenvárosi- kapu és fogadótér**)
Dunaföldvár felől (**délnyugati – árpádvárosi – kapu és fogadótér**)
Szeged, Békéscsaba felől (**délkeleti – erzsébetvárosi – kapu**)

E három térségben történhet a városközpontba érkezők fogadása, mely terek, területek méltó építészeti és szabadtér-építészeti megfogalmazása szükséges.

A három kapu mellett kiemelt irány a **Rákóczi úti gyalogos tengely kapcsolat**.

A három kaputól induló gyalogos forgalom útvonalai a belváros meghatározó gyalogos tengelyei. Innen indulnak a belvárosba érkező autósok is, miután a kapuk térségében megépített mélygarázsokban elhelyezték gépjárművüket.

A gyalogos tengelyek közül a **Piaristák tere- Arany János utca (kultucca) – Szabadság tér- Kálvin tér tengely ún. kultúrtengely**. A tengely fűzi fel a belváros jelentős kulturális, oktatási, művészeti, egyházi épületeinek többségét, s biztosítja a két „kapu” belvárosi kapcsolatát.

Kevésbé hangsúlyos, de nagyon fontos tengely a két „újjaalakult” tér bekapcsolását biztosító **Katona József tér – Kossuth tér- Széchenyi tér tengely**. A szabad átjárhatóság a Katona József tér forgalom előli lezárásával biztosítható.

Jelenleg is hangsúlyos tengely a **Deák téri gyalogos tengely**, melynek jelentősége a „buszpályaudvar” áthelyezésével tovább növekszik.

E fő gyalogos tengelyekre épül a meglévő és tervezett sétálóutcák, passzázsok rendszere, hogy egy összefüggő rendszert alkossanak.

4.3. Területhasználati javaslat

A tervezés során a belváros **funkcionális sokszínűségének megtartása**, s további új, igényes, közönségforgalmat vonzó funkciók megtelepítése volt célunk.

Az **északkeleti területen lévő szellemi funkciók** erősítése céljából került elhelyezésre az északkeleti kapuban zsidó gasztronómiai és kulturális központ. A funkcionális gazdagodást célozza meg a szabadterekre készített megújítási programunk is: a tervezett szabadtéri színpad a Katona József téren, a Kálvin téri meditációs- és ökomenikus tér, szabadtéri mozi, kultúr- és művészeti passzázsok mind a meglévő funkciók erősítését, s új kereskedelmi, vendéglátó egységekkel (teraszok, kávézók, könyvesboltok, galériák) való kiegészítését, s a területre a régiek megtartása mellett új közönség vonzását célozza meg.

A **délnyugati területen a gazdasági funkciók** erősebbek. E területen mind az új épületek rendeltetése, mind a szabad terek használata a meglévő kereskedelmi, vendéglátó, szolgáltató, gazdasági területekhez, s azok kevésbé tradicionális rendeltetéséhez és beépítéséhez igazodik. Ennek megfelelően a területre a minőséget szem előtt tartva, a jelenlegi használatot kiteljesítve kerültek új funkciók elhelyezésre. A délnyugati kapu térségébe tervezett új labirintusház kialakítása, s a megújuló Széchenyi tér is minőségi használatot vetít előre. A délnyugati területre a kitelepített tűzoltóság helyére a meglévő **igazgatási funkciók**, a városháza és a megyeháza **közé új igazgatási, közhivatali funkció** betelepítést javasoljuk. Lehet az akár Közlekedésfelügyelet, Földhivatal, Nemzetvédelem vagy Illetékhatóság is. A betelepített új hivatal tovább emelhetné a terület jelentőségét.

E térség ellenpontjaként az **északi kapu térségében, a meglévő piac környezetében** továbbra is fontosnak tartjuk a **kereskedelmi funkciók megtartását, erősítését**. A piac építészeti és funkcionális megújulása, környezetének rendezése, a Skála homlokzatának átépítése, az Ózsina tőmb kulturális funkciója mellett zsidó gasztronómiai és kereskedelmi központtá is válik, s így a szomszédos Frangepán passzázs kereskedelmi létesítményeit is felfűzve együttesen új színfoltját jelentik a városközpontnak.

4.4. Térfalak, építészeti elemek, épített értékek, új beépítések

A belváros építészeti megújításáról épített értékeinek, tradicionális térfalainak védelmét szem előtt tartva lehet csak gondolkodni.

Szabadabb megjelenésű, új épület csak a hagyományokat tisztelve, ezekkel összhangban helyezhető el. Emellett szemünk előtt lebegnie a gondolatnak, hogy a kecskemétiak a múlt század fordulóján is bátrak voltak újat gondolni és alkotni. Ennek szellemében amellet, hogy az építészeti összhangra törekszünk, meg lehet alkotni a XXI. századi Kecskemét emblematikus épületét, melyre a következő század emberei is elismeréssel tudnak felnézni. Minderre elsősorban a belváros peremén, hangsúlyos kaputereiben nyílik lehetőség, ahol megfelelő tér áll rendelkezésre, de a főter építészeti egységét nem zavarja.

Ilyen hangsúlyos épület lehet a délkeleti kapuban a „Lélekorgona” épületegyüttese, s a „Labirintus” épületegyüttes is zöld homlokzatával, s zöldtetőivel.

A belváros egyéb területein inkább a meglévő térfalak védelme, foghíjtelkek esetében a kialakult építéshez való illeszkedésnek kell elsődleges szempontnak lennie.

A meglévő épületek közül javasolt a Skála homlokzati megújítása a toldaléképületek elbontását követően zöldhomlokzattal, a volt katolikus bérház homlokzati rekonstrukciója a Katona József téren, s az Aranyhomok szálló Széchenyi térre néző homlokzatának megújítása.

5. KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSI JAVASLAT

A városközpont fejlesztésének egyik sarokpontja a közlekedési rendszerének újragondolása és megújítása, s ennek hatásterülete messze túlmutat a kiskörút határán.

5.1. Városi szintű közlekedésfejlesztési folyamatok

A jelenleg megindult városi szintű törekvéseket folytatását feltételezve a városmag fejlesztése során az alábbi **városi szintű folyamatokat** feltételezzük:

- kiépül a külső körút;
- a nagykörút szerepe tovább erősödik;
- a külső körút és a nagykörút a városon átmenő forgalmat elvezeti, a **kiskörútig csak a célforgalom jut el**.
-

5.2. Kiskörút nyomvonalának korrekciója

A fentiek alapján feltételezhető, hogy a kiskörútra érkező forgalom hosszútávon csökken, de legalábbis nem növekszik. E forgalom levezetésére kell alkalmassá tenni a kiskörutat. Ehhez, s a belváros megfelelő használatához feltétlenül szükséges a **kiskörút nyomvonalának korrekciója** és jelenlegi forgalmi rendjének racionalizálása a város elfogadott közlekedési koncepcióját is továbbgondolva.

A kiskörút nyomvonala módosítandó úgy, hogy a **Deák téri forgalmi sáv** és a **Katona József téren jelenleg átvezető útszakasz megszüntetésre kerül**, s ezzel párhuzamosan a Kisfaludy utcai és a Batthyány utcai behajtás szükségtelenné válik, ha a körút egyirányú ága a **Horváth Döme** körút és a

Bajcsy-Zsilinszky út nyomvonalra kerül. Javaslatunk szerint a körút a délkeleti kapu és a délnyugati kapu közötti szakaszon kétirányú közlekedésre biztosít lehetőséget úgy, hogy a visszafelé vezető ág a kiskörút nyomvonalát egy szakaszon elhagyva a Katona József tér színház mögötti szakasza - Batthyány utca szakaszon vezet. A belváros délkeleti kapujánál a javasolt forgalmi sáv az újonnan kialakuló beépítést megkerülve biztosít lehetőséget, hogy az ide beérkezők két irányba folyathassák útjukat.

Az így kialakuló közlekedési rendszer csökkenti a jellemzően egyirányú kiskörúton jelenleg kényszerűen megtett felesleges kerülőutakat, s ez feltételezhetően a forgalom csökkenését eredményezi majd.

5.3. Közös autóbusz és kerékpársáv

A fenti racionalizálás eredményeként a létrejött nyomvonalon két (kétirányú szakaszok esetén két-két) forgalmi sáv alakítandó ki, úgy hogy ebből az egyik közös autóbusz és kerékpár sáv legyen. Segítve ezzel az alapkoncepcióban meghatározott közösségi és kerékpáros közlekedés támogatását.

A közös autóbusz- és kerékpársáv kialakítása, vagyis az a rendszer, hogy az autóbusz sávban kerékpározást is megengedik tőlünk nyugatabbra lévő országokban már **jól bevált gyakorlat**. Többek között Gratzban, Salzburgban, Bécsben vannak kombinált autóbusz és kerékpársávok.

A jelenlegi gyakorlat szerint az önálló kerékpársáv a forgalmi sáv és a buszsáv között, vagy a buszsáv jobb oldalán lehet. Tapasztalatok szerint a kerékpárosok számára nem jelent biztonságérzetet a bal oldali gépjármű és jobb oldali busz sáv harapófogója így ez balesetveszélyes. A buszsáv és a kerékpársáv helyének felcserélése esetén a külön sávban az út jobb oldalán haladó kerékpár-forgalom útvonalának és a buszmegállóba „behúzó”, vagy a buszmegállót elhagyó autóbusz nyomvonalának találkozási pontja szintén balesetveszélyes.

Mindez a közös **autóbusz- és kerékpársáv létrehozásával feloldható**. A közös autóbusz-kerékpár sáv kialakításának alapja az a gondolat, hogy a menetrendszerinti autóbuszok átlagsebessége a megállóhelyi tartózkodás miatt kb megegyezik a kerékpárosok átlagsebességével.

A biztonsági szempontok miatt a közös autóbusz és a kerékpársáv esetén az autóbusz az úttest jobb szélét csak a kerékpáros előzésekor hagyhatja el. A kerékpárosok jobbról előzésének lehetőségét ki kell zárni. A jelenlegi gyakorlat szerinti külön kerékpársáv ugyanis sokkal balesetveszélyesebb, hiszen ez a forgalmi rend a kerékpárosok számára jobbról előzés lehetőségét éppen akkor biztosítja, amikor az autóbusz a megállóhely előtt fékezve a jobbra lévő szegély mellé készülni leállni.

A közös autóbusz- és kerékpársáv esetén esetleg rövid szakaszokon elválasztott autóbusz sáv és kerékpársáv (mindig a kerékpár jobbra a busz balra, és mindig megfelelő távolságra a megállóhelyektől) kialakítása is megoldható, ahol biztosítható az előzés lehetősége az autóbusz számára. Biztonsági szempontok miatt szükségessé válhat az autóbuszok kerékpárosok általi előzésének tiltása is, ami azonban a közel azonos átlagsebesség miatt nem készíti sűrű megállásra, vagy várakozásra a kerékpárost.

(Forrás: VCÖ-KEROSZ_KÖVIM/ÁKMI-KÖM/KAC állásfoglalásai)

5.4. A kiskörúton belüli közlekedési rend

A kiskörúton belüli forgalmi rend kialakításánál az „autómenetes központ” kialakításának célja lebegett szemünk előtt. Ha az autók teljes kiszorítása nem is lehetséges az összefüggő gyalogos felületek növelése, és a **forgalomcsökkentés** reális cél.

A közlekedésfejlesztési koncepció a gépkocsiforgalom kiskörúti megfogását, elvezetését, vagy leállításának lehetőségét (mélygarázsokban) biztosítja. Az új kiskörúton belül csak célforgalom érkezik, s ez a Deák Ferenc tér lezárásával, az átmenő utak kiiktatásával, helyette hurok utak, csillapított forgalmú, egyirányú utak tervezésével érhető el. A forgalomcsillapítás alkalmazott eszköze a sávszűkítés és az elhúzott forgalmi sáv alkalmazása is lehet.

Fontos, hogy megerősített burkolattal biztosítani kell, hogy a megkülönböztető jelzésű járművek a gyalogos tereket is használhassák.

A belváros közlekedési rendjének korszerűsítése csak a tömegközlekedés reformjával egyidejűleg vezethető be.

5.5. Közösségi közlekedés

A belváros fejlesztésével egyidejűleg a város tömegközlekedési rendszerének reformját is végre kell hajtani.

A koncepció egyik legfontosabb javaslata a **buszvégállomás áthelyezése, de kiskörúton belüli megtartása**.

Hosszas szakmai elemzés és mérlegelés eredményeként célszerűnek látszott a **„buszvégállomást” a helyi járatok nyomvonalának találkozási pontján a városközpontban meghagyni**, mivel így lehetőséget biztosít továbbra is a sugaras rendszerű járatok között az átszállásra, azonban a buszvégállomás helyett **városközponti megálló és átszállóhelyé** kell válnia. A járatok összevonásával, járáthosszabbítással a belvárosi végállomásokat meg kell szüntetni, s így el lehetne érni, hogy a városközpontot jelenleg érintő járatszám csökkenjen. Ennek megfelelően egy **alapterületében kisebb buszállomás** is elegendő lehet, a Széchenyi térről történő **áthelyezése** azonban mindenképp indokolt a belváros kevésbé értékes, gazdasági zónájába, a **kiskörút kétirányú szakasza mentén**. A tömegközlekedés-fejlesztési koncepcióban megfogalmazottak szerint a csuklós buszok kivonását követően hajtható végre az áthelyezés.

Mindezzel egyidejűleg a belvárosi **„city busz”** forgalomba állítása is meg kell, hogy történjen. Az alacsony padlójú autóbusz, „city-busz” elnevezésű **belvárosi körjáratként** a kiskörúton közlekedhet sűrített megállókkal, a kiskörút menti mélygarázsokat is érintve, de igény esetén a belváros sétáló övezetében is megjelenhetne.

A kiskörúton biztosított külön **autóbusz- és kerékpársáv kialakításával** a tömegközlekedés felgyorsulhat, így a tömegközlekedés és a kerékpáros közlekedés reális **alternatívája** lehetne a személygépkocsi közlekedésnek.

5.6. Gyalogos és kerékpáros közlekedés

A **kiskörúton belüli** terület átalakítását követően a **gyalogos és a kerékpáros közlekedés elsőbbségét** kell biztosítani. Az átépülő terek összefüggő rendszere lehetőséget biztosít a gyalogosok szabad közlekedésére, átjárására. Az eddigi önálló terek összekötése következtében feltételezhetően megnövekszik a városközpont gyalogos forgalma, hisz az igényesen kialakított, kellemes belvárosba akár gyalogos célforgalom is érkezik. A **közterületi gyalogos rendszer** kiegészítője az épületek közösségi célra megnyitott **passzázs rendszere**, amely összefüggő hálózatot képez a kiskörúton belül, sőt még azon túl is. Azokban az utcákban, ahová gépkocsiforgalom is behajthat, a forgalmi sávok leszűkítését és a gyalogjárdák szélességének növelését javasoljuk, ezzel is erősítve a gyalogosok elsőbbségét.

A városközpontba érkező tervezett **kerékpárutak** és a kiskörút menti **autóbusz és kerékpársáv** kiépítését követően a belváros **biciklisták számára is célterületté** válhat. A kiskörúton belül kialakított gyalogos-kerékpáros övezetben természetesen önálló kerékpársáv kiépítése nem szükséges. A városközpontban a közösségi forgalmú épületek, iskolák, forgalmasabb terek körzetében elhelyezett **kerékpártárolók** mellett a városi tulajdonú, kölcsönözhető **„city bike”** rendszer felállítása is megfontolandó, bár ez messze túlmutat a városközpont hatásterületén.

Az újabb funkciókkal, programokkal gazdagodó városközpont miatt egyre több ember számára célterület a belváros, s ezáltal megtelik élettel.

5.7. Álló járművek, parkolók

A gépjárműforgalom belvárosból történő kiszorítása természetesen a jelenlegi parkolási rendszer átgondolását is szükségessé tette.

Feltéteznünk szeretnénk, hogy a tömegközlekedés racionalizálásával a belvárosba érkezők közül sokan választják majd a helyi autóbusz járatokat. Amennyiben azonban mégis gépjárművel érkeznek kiskörúthoz, annak mentén új mélygarázsok kialakítása szükséges. A fő megközelítési irányokat is jelentő „három kapu” környezetében **4 új mélygarázs** került betervezésre, így a kiskörúton belül összesen hét térszín alatti parkoló biztosít lehetőséget a gépjárművek várakozására. Ezzel párhuzamosan a **belvároson belüli parkolók száma** –tudatos tervezés eredményeként - némileg **csökken**, megközelítésük nehezekebb, főként a helyben lakók kiszolgálását biztosítják. Emellett javasolható a mélygarázsok tarifájánál jóval magasabb parkolási díj bevezetése is, hogy a belvárosi parkolás ne legyen vonzó az ideérkezők számára.

Mindezzel intézkedésekkel segíthető a belváros alapkoncepciójában is megfogalmazott forgalomcsökkentés.

6. KÖZTEREK, PASSÁZSOK MEGÚJÍTÁSA

Kecskemét zöldfelületi tekintetben igen jól ellátott, ezért a szabad terek mennyiségének növelése mellett a meglévő terek, parkok minőségi fejlesztésének szükségességére hívjuk fel a figyelmet. A város szabadtereinek jobb kihasználtsága érhető el a használói igények felmérése után a területhasználat racionalizálásával, új szabadtéri funkcionális rend megszabásával, s az utcabútorok és burkolatok cseréjével, megújításával.

6.1. Kiemelt terek szabadtérépítészeti javaslata

Kecskemét belvárosa a szabadterek tekintetében igen jól ellátott. Közterületi koncepciónk kitér az **egyes terek tematizálására**, s tartalmazza az általunk megálmodott térfűzér programszintű megfogalmazását. A belváros egészére készülő részletes szabadtér-építészeti koncepcióterv elkészítése nem tárgya jelen pályázatnak, ezért a tervezési terület két terét gondoltuk át részletesebben: a Piaristák terét és a Katona József teret. E mintaterületek szabadtér-építészeti megjelenítésével célunk azt bemutatni, hogy a részterületek mintájára a belváros egészére készíthető egységes szabadtér-építészeti koncepció, s a tervezési terület egésze megújítható a mintaterületek formavilágában és szellemiségében, az azokban bemutatott részletezettséggel.

Katona József tér

A Katona József tér funkcionális és vizuális értelemben is közvetlenül kapcsolódik a város főteréhez. Helyzeti előnye azonban nem használható ki, hiszen a teret két oldalról közrefogó kiskörút elszigeteli a városközponttól. A közlekedési koncepciókban leírtak szerint a kiskörút nyomvonalának módosításával lehetőség nyílik bekapcsolni a teret a városi térfüzérbe, mely által életre kelhet, s új funkciókkal gazdagodhat a színház tere, s elfoglalhatja méltó helyét a városi szövetben.

A Katona József tér két jól lehatárolható részterületből áll: a színháztól keletre helyezkedik el a „Szín-tér” a színháztól nyugatra pedig a „Mozgó tér”.

A Szín-tér, azaz a Katona József **park keleti része** jelenleg kevésbé kihasznált, elsősorban átmenő forgalom terheli. A határozott átmenő forgalom irányát megtartva került kialakításra két, magas fénypontú világító oszlopokkal jelzett fogadótér, ahonnan felárul a multifunkciós pihenőpark, mely a passzív és aktív rekreációnak egyaránt teret ad. A Kodály passzázs felől érkezőket egy vízjáték fogadja, melyet íves sorokban elhelyezett, meghatározott időnként felfelé törő vízoszlop alkot.

A színház környezetében kialakításra került egy szabadtéri színpad s egy nézőtér variálható rendszere.

A színház támfalának átalakításával létrejön egy zöldfelülettel, fákkal, s virágos növényekkel áttört lépcsős felület, s előtte kialakításra kerül egy fakocka burkolatú tér. Egyszerűbb esetben a lépcsős felület nézőtér, s a fakocka burkolatú téren folyik az előadás. Nagyobb volumenű előadások esetén a lépcsős felületen mobil színpad állítható fel. Ebben az esetben a fakocka burkolatú téren foglalnak helyet a nézők, mert a terület az egyedileg a burkolatba épített zártszelvény tokokba csúsztatható, lecsavarozható zártszelvény-fa szerkezetű székek segítségével egyszerűen nézőtérré alakítható.

A tér kedvező zártságát az északi és keleti oldalon sűrű rászterben ültetett fasorok biztosítják. Az áthelyezett Katona József szobor és környezete a passzív pihenés helye: a ligetes növényzet és a szobor környezetének virágos színfoltja megfelelő helyet biztosít a nyugalomra vágyóknak.

A **színháztér nyugati oldala** a mobilitás, az állandó megújulás jegyében lett megfogalmazva. A tér fa-acél-üveg installációi időszakos kiállítások számára biztosítanak bemutató felületet, s abban az esetben is attraktív megjelenésűek, ha épp nem szolgálnak kiállító felületként. Az utcabútorok mobil ülőkubusok, melyek az installációk változó térbeli elhelyezésétől függően egyedileg mozgathatóak.

Mindkét tér nagyelemes térkő burkolattal ellátott, a burkolatváltások (színben és irányban) a rajzról leolvashatóak. A Katona József tér és a főtér kapcsolatát a Szentháromság szoborig azonos, nagy lapokban lefektetett gránit burkolat adja. A burkolatban elhelyezett hosszanti irányú bronz sávok erősítik a kapcsolatot a főtér s egyben a város keleti-nyugati tengelyének csuklópontja, s a Katona József tér között.

Piaristák tere

A Piaristák tere funkcionális értelemben igen sokrétű: az északról a városba érkezők számára **fogadótér**, a piarista gimnázium számára gyülekezőtér, s zöldfelületi és területhasználati koncepciók értelmében a belvárost átszelő észak-déli kultúrtengely északi végpontja.

A tér kialakításában a funkcionális szempontok mellett nagy szerepet játszott a teresedés múltja. A tér hangsúlyos pontján megjelenő nagy felületű **vízmedence** a Gyenes Mihály tér helyén valamikor álló **Dellő tavat** hivatott megjeleníteni. A vízfelülettől keletre és nyugatra egyaránt nagy **gyepfelületek** kerültek kialakításra, melyek térben kissé kiemeltek. A középső helyzetű gyepterületen került elhelyezésre **Koháry II. István szobra**, közel jelenlegi elhelyezkedésének megfelelően. A tér keleti részének megfogalmazása a könyvár előtti területtel kommunikál: a rászterben ültetett, nyírt lombkoronájú fák felkiáltójelként figyelmeztetik a városba érkezőket a megváltozott városi minőségre, s a burkolat irányának megfelelően vezetnek tovább a szemet a kultucca bejáratához.

Mind a gimnázium, mind a könyvtár épülete előtt megjelennek egyéb elemek a raszterben. A gimnázium előtt fa burkolatú ülőfelületek adnak lehetőséget a diákoknak a tanítás előtti/utáni közös időtöltéshez. A könyvtár előtt kisebb, vízi növényekkel beültetett medencék jelennek meg. Ezek mellett a kultucca bejárataként figurális mintákkal áttört corten falak kerültek elhelyezésre, melyek a megfelelő téma megválasztásával megmozgatják a fantáziát, játékra csábítanak.

A piaristák terének egésze nagyeleemes térkövel burkolt. A burkolatváltások (színben és irányban) a rajzról leolvashatóak. Az Arany János utca bejáratához vezető burkolatsávokat világos mészkő lapok alkotják, melyek mentén szakaszosan megjelenő fénysávok biztosítják, hogy éjszaka is méltó felvezetést kapjon a kultucca.

A piaristák terének közlekedési csomópontjában kapott helyet a város múltját megidéző tradicionális alakról készített emblematisztikus, kortárs szobor. A fém szerkezetű installáció célja a tér kapuhelyzetének hangsúlyozása, s Kecskemét történetiségének egy motívumba sűrítése, új szellemben való megfogalmazása.

Deák, tér

A XX. sz. második felében a nagyobb volumenű fejlesztések eredményeként alakult ki a Deák tér, mint új központ. Az itt a megépült igazgatási, kulturális épületek a tervezői szándékkal ellentétben nem váltak emblematisztikussá Kecskeméten, s összehangjuk a tradicionális településközponttal máig nem harmonikus. A Deák tér jelenleg egy kisebb mértékű átmenő forgalommal terhelt, alulhasznosított, ám nagy potenciált magában hordozó terület. Zöldfelületi koncepciónk létrehozása során törekedtünk a tér a városközponttal és az Árpádvárossal való gyenge kapcsolatának erősítésére, funkcionális gazdagítására, s gondolati tartalommal való megtöltésére.

A tér nyugati határán új beépítés jelenik meg. A tér kapcsolatát a kialakítandó buszpályaudvarral ún. **sövénykapu** biztosítja, mely a térszínen funkcionális kiszolgáló egységekkel kialakított épületek, felette pedig nyírt, 4-5 m magas sövény alkotta tömbökből álló építmények füzére. A sövénykapu előtt a **pályaudvar fogadóterülete**, egyfajta gyülekezőtér található.

A Deák tér szabadtér-építészeti koncepciója a teret építészeileg meghatározó kor, a múlt század második felének ideológiáját továbbgondolva képzelel el meg a megújulást. A 60-as, 70-es évek modernitást megcélzó városépítészeti törekvéseivel összhangban koncepciónk is a kortárs kialakítást helyezte előtérbe. A Deák teret egy felületként, mintegy képként kezeltük, s Szívós János kecskeméti kortárs festőművész alkotását választottuk, hogy formailag és gondolatilag is összefogja a teret. A Tengermély korallokkal című kép töredezettséget idéző vonalainak levetítésével alakult ki a kompozíció, mely több funkcionális egységet foglal magában. Helyet kap egy ún. **Víz-tér**, mely a *nyáron vízfelületként, télen műjégpályaként* funkcionál. A **Tér-kép** kortárs kecskeméti művészek *szabadtéri alkotásainak* biztosít kiállító felületet. A művelődési központ új, reprezentatív **zöld előtérrel** gazdagodik, a gyermekek számára pedig nagy alapterületű, **interaktív játszótér** kerül kialakításra. Ezen felül több, változó nagyságú burkolt és növényzettel fedett felület kap helyet, mely méretének és elhelyezkedésének megfelelően szabadon felhasználható.

Szabadság-Kossuth tér

XIX. sz. végén, s a XX. sz. első évtizedében tudatos városrendezési elhatározások, s komoly építészeti tevékenység eredményeként létrejött a főter, s arculatát ma is meghatározó épületek együttese. Zöldfelületi koncepciónk a tér történetiségét és mai térszerkezetét, gyalogos kapcsolatait messzemenőig tisztelve alakítottuk ki. A tervezői szándék szerint Kecskemét főtere megőrzi tradicionális jellegét. A Kossuth tér továbbra is a térrendszer egyes elemét összekötő, reprezentatív főterként funkcionál, míg a Szabadság tér, a vársi térrendszer zöldfelületileg legnagyobb mértékben ellátott része a passzív rekreáció célját szolgálja majd.

A Városháza előtti egyetlen beavatkozás a **Kossuth szobor környezetének rendezése**, a tér *kedvezőbb zöldfelületi arányokkal* való kialakítása.

A Szabadság tér beállt, értékes faállománnyal rendelkező területeit az Arany János utca tengelyétől keletre javasoljuk új funkcionális elemekkel gazdagítani. Olyan elemek ezek, melyek integrálhatóak jelenlegi térszerkezetbe, s megjelenésükkel üde, élő színfoltjai lehetnek a főtérnek.

A kultucca északi betorkollása közelében javasolunk elhelyezni egy olyan **interaktív játékeret**, mely elsősorban két dimenziójában érvényesül, s valóban *társas játék*: az arra járók a helyszín meghatározott szempontok szerint bejárásával egy történet részesei lehetnek. A Zsinagógával szemben, a tér keleti oldalán a parkoló kitelepítésével hely biztosítható az ún. **hangszer-tér létrehozására**. A téren kis helyigényű *kültéri zeneeszközök* kerülhetnek elhelyezésére, melyek minden korosztályt játékra csábítanak, s egyben erősítik Kecskemétnek, mint a zene otthonának identitását. Erre a koncepcióra fűzhető fel az Amerigo Tot által alkotott Bartók szobor környezetének kertépítészeti a szoborhoz méltó rendezése. A Kálvin térhez északról kapcsolódó térbővületben a meditációs kertjéhez kapcsolódó **pihenő teret** javasolunk kialakítani. A finom tereprendezéssel kialakított, dél- délnyugat felé nyitó *terepjátékok*, *térplasztikák* megfelelő helyet biztosítanak a passzív pihenésnek, feltöltődésnek.

Kálvin tér

A Kálvin tér, Kecskemét város észak-déli kultúrtengelyének egyik meghatározó állomása. A tér kialakításában fontos tényező, hogy a Piaristák teréről kiindulva, a tengelyre sorban a történelmi egyházak épületei fűződnek fel.

A Kálvin tér az elmélyülés, az egyházak összetalálkozásának helyszíne, ahol a vallási türelem városának tisztelegni tudnak az egyházak. A téren a jelenlegi forgalmat csillapítani, s csak a célforgalmat engedni kívánja a terv, hogy viszonylag zárt tér alakulhasson ki. A Károli Gáspár Református Egyetem előtt új, díszburkolattal ellátott fogadóterület kerül kialakításra. Az egyetemtől északra a Szabadság térrel való kapcsolatot erősíti a kialakított zöldfelület, melyben helyet kap egy meditációs kert. Az egyetem épületével szimmetrikusan megjelenő déli zöldterület az egyházak közötti párbeszédet szimbolizáló ökomunekiuss tér, melyben az egyházakat jelképező szobrok és a kecskeméti egyházvezetők által ültetett fák kerülnek elhelyezésre.

A tér egyik fontos része a Lélek Orgonái Művészeti Központ és Rendezvénytérhez vezető aluljáró, mely a tér kialakításával, a megjelenő környezetarchitektúrával valamint ezek formavilágával jól kommunikál az út túloldalán megjelenő beépítéssel.

Passzázsok

A belváros gyalogos rendszerének része a megújuló, átalakuló új passzázs-rendszer. A passzázs nem új a belvárosban, a legrégebbi - a Luther passzázs - már több mint 100 éves. A belvárosi passzázsok jelenlegi helyzete azonban nem kielégítő. A passzázsok megújítása, s új passzázsok kijelölése során az a gondolat vezetett minket, hogy **a kialakuló egyéb gyalogos felületekkel, terekkel egy közös rendszert alkossanak**.

A passzázsok jó megközelíthetősége mellett fontosak az átjárók mentén, a belső udvarokban megjelenő funkciók. Ezek akkor válnak igazán fontos célponttá, ha ott valamilyen speciális funkció jelenik meg. Ebből a célból az egykori céhes utcák mintájára **tematikus passzázsok** kialakítása javasolt.

A Kecskemét belváros passzázsainak rendszere a következőképp alakul:

- Luther –kultur-passzázs (a passzázs egyes részei szabadtéri kiállítóhelyekké válhatnak, ahol alkalmasan közszemlére tehető fiatal alkotóművészek grafikái)
- Lordok – művészeti funkciója mellett megtartható a kereskedelmi-szolgáltató funkció is igényes környezeti kialakítással
- Labirintus kereskedelmi passzázs (új- lásd 7. fejezet)
- Három gúnár – új környezeti kialakítással, esetleges további gasztronómiai funkcióval
- Festő utcai Borudvar és passzázs (új tömbfeltárás a Festő utca és a Városháza között)
- Ózsinaágóga zsidó gasztronómiai központ és passzázs (új tömbfeltárás, lásd fent)
- Frangepán kereskedelmi és szolgáltató passzázs (meglévő rehabilitált tömb)
- Kodály Zoltán passzázs és szabadtéri mozi.

7. ÉPÍTÉSZETI JAVASLATOK

7. 1 Kiemelt területek beépítési javaslata

Déli nyugati Kapu – „Labirintus ház” (5. tábló)

Kereskedelmi, igazgatási és szolgáltató központ, külső és belső átjárásokkal

Az Árpádvárossal szemben létesülő központ **városszerkezetileg rendezi** a meglévő bizonytalanságot, mind funkcionálisan, mind pedig gazdasági szempontból beépül a városszövetbe. Új **külső és belső térfalak** jönnek létre, **sétálóutca, passzázsok, udvarok, átriumok**, melyek a térélményen túl a belső **gyalogos zónát** erősítik és bővítik.

Ez túlmutat a „plázák” világán, ez nem egyszerűen csak egy épület különféle üzletekkel, hanem **mikrováros, az említett térbeli elemekkel**. Alapeleme a klasszikus léptékű épületek és udvaraik szövege, amely kellemes és bensőséges hangulatot teremt, hogy a legfontosabb elemét említsem: **emberi léptékű**. Fontos, hogy a funkciók minél teljesebb kiszolgálást biztosítsanak, így a kereskedelmi egységeken túl, különböző szolgáltatásokat kell biztosítani. A komfortfokozatot a szórakozó és vendéglátó elemek biztosítják. A „plázákkal” szemben itt a klasszikus udvarok felépítését követve kellemes sétáló passzázsokat és átriumos udvarokat hoztunk létre, pihenőterekkel, a vendéglátó egységek számára is teraszos kiteresedésekkel, árnyas fákkal. Így létrejön a belvárost és a „külvárost” összekapcsoló egy újabb **gyalogos zónája**, a klasszikus térszervezésre építve és továbbfejlesztve.

A „toronyházak”, a Deák tér, az Alföld áruház és az új létesítmény által új köztér alakul ki, új **központi autóbusz megálló** és átszállóhely, mint a dél-nyugati főútvonal és a körforgalom lezárásaként. Erről az előző fejezetekben részletes említést tettünk, kifejtve a közlekedési koncepciókat. Itt csak azt említjük meg, hogy az átszállóhely kialakítása kisebb méreténél fogva kellemesebb környezetet biztosít; valamint szintén fontos **kiindulópontként funkcionál a belvárosi köztér és intézményi számára**. A tér a belvárossal az ún. **sövénykapukkal** kapcsolódik: térfalként jelenik meg, de a vizuális É-K-i és D-Ny-i tengelyű átlátást biztosítja. Ezt a szemléletet az is erősíti, hogy itt is létesítettünk egy parkolóegységet a térszín alatt, mely nemcsak a Labirintusházat, hanem a környező intézményeket is kiszolgálja, valamint a városba látogatók parkolási gondját is biztosítja.

Az épület belső izgalmas térrendszere az épület homlokzatán is megjelenik, **„függőkertként”,** tompítva az tízelekesek tömbjeit. A jellemzően belső tér felé forduló funkciók homlokzata tömörebb, így kerül a homlokzati sík elé egy speciálisan ültetett és árnyas árkaot képező **facsoport, fasor**, melynek lombkoronája gondozott formában attraktív látványt biztosít. Ez a belváros peremén, a kiskörút vonala mentén egy fontos térplasztikai elem, de az Árpádváros lakónegyed számára is kellemesebb látványt biztosít. Említést érdemel, hogy a **környezettudatosan kialakított homlokzat** nemcsak az épület klímaháztartását javítja, hanem a meglévő környezet számára is pozitív hatással. A tetőszinten kialakított kert és teraszok újabb **élhető zöldfelületet** biztosítanak, növelve a korábban említett **térélményeket és újabb parkokat** biztosít a város számára.

„A lélek orgonái” (5. tábló)

Szellemi, zenei, kulturális, művészeti központ és rendezvénytér

A belváros keleti részén kialakuló **„szigeten”** egy sajátosan megfogalmazott építészeti objektumot és teret alakítottunk ki a különböző művészeti események lefolytatására. Kecskemét magas **kulturális identitását** erősíti a központ létrehozásával, mely a funkcionalitáson túl **szimbolikus** jelentőséggel is bír. Az **orgonaszerű képződmények** izgalmas **külső és belső tereket** hoznak létre, amelyek különböző rendezvények számára alkalmasak, s mivel a terek nagy **flexibilitást** nyújtanak, ezért gazdag programkialakítási lehetőséget biztosítanak.

A terület megőrzi a meglévő és **helyi védelem** alatt álló épületet, valamint a lakóépületet, igazgatási és kiszolgáló épületegyüttessel (irodák, gazdasági és egyéb adminisztráció, tárolók, szekciótermek, öltözők, vizesblokkok, stb.) zárja a beépítést, az **orgonák** pedig szabad térelrendezésben, de harmonikusan elhelyezkedve alkotnak egy **kompozíciót**. A keretes beépítés kellemes arányú belső udvarokat hoz létre, mely a mindkét meglévő és hangulatos étterem és kávézó számára biztosít kellemes kiülési lehetőséget. Itt is ügyeltünk a kellemes árnyékot adó fák telepítésére, valamint az **emberi léptékek biztosítását**: a tömb újszerű bezárása a felszín felett két szintes, tetőterasszal a tetején, növelve a vizuális élményt. Ezzel szemben a **szabadon úszó orgonák** változatos magasságukkal és színükkel **attraktív és inspiratív élményt kívánnak elérni, hatást és dinamikus térérzetet**. Ez a statikus térrel szemben folyton változó, mind geometriában, mind felületben, mind fényjátékban, mind anyagszerűségben is.

A tércsoport egyik fontos eleme a **süllyesztett „nézőtér”** és a **vetítővászon**, valamint a felette megjelenő, **ponyvák**ból kifesztett **árnyékoló: szabadtéri előadások, filmszínházi bemutatók, hangversenyek** egyaránt lefolytathatóak. A tömbök jellemzően tömörek, ez alapvetően a funkcióból ered, de szép számmal biztosítunk **élmény- és fényablakokat** a megfelelő kilátásra, megvilágításra és természetes szellőztetésre. A klasszikus térszervezéssel szemben a funkciók itt a belső teret használják, a közösségi zónák, a művészi összejövetelek és találkozások a peremeken végigvonuló **flexibilis és dinamikus térsoron** jelenik meg.

Fontos megemlíteni, hogy az orgonák látványa és felülete vízszintes vonalaival (**kotta**) és a függőleges ablakcsoportjaival (**hangjegyek**) alkotnak ritmikus egységet. Ez a látvány a közeli impresszió túl a környező utcákból is **igazi élményt nyújt**: a tömböt körülölelő „körforgalomba” futnak be a környező utcák, köztük fontosabb bekötő utak is, ahonnan az orgonák változatosan jelennek meg, mindig más és más formában. A geometriai kialakításnak megfelelően a felületen megjelenő **fényjátékoknak** is fontos szerepük van, ez a különböző nap- és évszakokban tovább gazdagítja az impresszív élményeket.

A belvárosból a Kálvin tér végében megjelenő **térsüllyesztés**, a **„kulturális kapu”** létesít kapcsolatot a területtel. Az orgonák kompozíciójának alapját a térszín alatti funkciócsoportok adják, itt található a központi előcsarnok és kiszolgáló egységei, valamint az egyéb kiállító és többcélú terek csoportja is. A fontosabb terek itt is **fényorgonákon** keresztül kapják a szükséges megvilágításokat. Ez a magassági és térbeli játék Kecskeméti viszonylatban tovább gazdagítja a vizuális kultúrát. A térszín alatti garázs itt is a kiszolgálja a városba érkezőket is, nemcsak a létesítménycsoportot.

Széchenyi tér - „Édenkert” (5. tábló)

Avagy az ifjak paradicsomi hangulatát idéző, multifunkcionális tere

A jelenleg méltatlanul létező park a **belvárosi köztér előtere**. Innen indul a **sétálóutca**, itt található az **„Aranyhomok” szálló**, a területet átszeli a **kereskedelmi tengely**, a **görög-katolikus templom** főhomlokzata ide „tekint”. A jelenleg „szurokban süppedő” teret a templom főhomlokzatával és tengelyével és nagyobb **vízfelületével** átalakítjuk egy **élhető térré**, ahol a **városi köztér a gyalogosok színhelyévé** alakul át.

A teret a körút és a Malom center felől **kétszintes kiskereskedelmi, szolgáltató, kulturális, sport és vendéglátó funkciókat magában foglaló épületegyüttes** zárja, a szálló felé vendéglátó egységek határolják, tetején szépen kialakított **díszkerttel**. A Könyvtár és a Malom center között így létrejön a pavilonokból álló **kulturált bazársor**, a térszín alatt pedig a városközpontot is ellátó **parkolók** kerülnek elhelyezésre.

A térszervezés előzménye a klasszikus, de egyedülálló **Velencei Szent Márk tér**, annak arányaival és kialakításával. Itt, Kecskeméten szintén hasonló adottságok vannak jelen, ezeket a korábban is említett alapelemeket (templom, bazár vagy piactengely, stb) harmonikus csoportba rendezve alakul ki a megfelelő **emberi léptékű lélettér**. Ezután szinte magától értetődő lesz a tér fejlődése, ahol szinte automatikusan alakulnak ki és épülnek be a funkciók.

Mi erre egy javaslatot tettünk, alapul véve a **városszerkezeti erővonalakat**, környező funkciókat és lehetőségeket, de ez a tér önmagát is képes kialakítani és képes arányosan beépülni a meglévő városszövetbe. Mi főként fiatalok számára kialakított **teret gondoltunk, a maga lépcsőzéseivel, teraszaival, árnyas fáival, szökőkútjaival, esti fényjátékaival, pavilonjaival, kiszolgáló egységeivel paradicsomi hangulatot idéz, a belvárosi közpark egyik kiindulópontját pedig a „lélekharangok” jelzik a körút mentén...**

7.2. Egyéb területek

Ózsinagóga Nemzetközi Zsidó Gasztronómiai és Kulturális Központ (3. tábló)

Az Ózsinagóga tömbje a kecskeméti zsidóság 200 éves történelme során mindig is központi szerepet játszott. Az 1817-18-ban épített Ózsinagóga, és az 1864-71-ben épített Fisher Ágoston épülete mellett a tömb adott otthont a „növelde-oskola”, a tanítók háza, a paplak, a rituális fürdő és az ispotály számára is (később ez utóbbi a helyére épület Fényes Adolf háza).

A tömb múltját tekintve is alkalmas, hogy **nemzetközi zsidó gasztronómiai és kulturális központtá** fejlesszük. Az átjárókkal, passzázsokkal, boltokkal, vendéglátóhelyekkel gazdagított tömb a Frangepán sétány és a Piac Főtérhez való kapcsolódását is megoldja.

Az átépült tömb központi épülete az **emlékmúzeummá és konferenciateremmé** alakított **Ózsinagóga** épület, mely a környező épületek ráépített toldalékaitól megszabadulva körüljárhatóvá válik. Ez a hely egyben a 3 utcáról befutó passzázsok találkozási pontja is, s a főter felőli bejáratnál itt kerül kialakításra egy igényes **díszkert**.

A tömbbelsőben a két zsinagóga közötti épület a vendéglátás helye. Itt helyezhető el egy **kóser étterem**, úgy hogy közvetlenül kapcsolódik hozzá a Rákóczi úti épület földszintjén elhelyezett **Főzőiskola**. Természetesen az átépítés során a két épület átjárhatóságát és kapcsolatait is meg kell oldani.

A Wesselényi utcai **Fényes Adolf emlékház** kulturális célú átalakítása javasolt. Elsősorban művészeti céllal, így Fényes Adolf állandó **kiállítás** mellett kortárs zsidó festők időszakai kiállításai, de más, elsősorban kulturális események befogadására is alkalmas. Emellett **könyvtár, zenetár, levéltár** helyezhető el itt kisebb kávézókkal, könyvesbolttal, s itt kaphatna helyet egy **szakácskönyv gyűjtemény** is. **Az igényesen leburkolt udvar**, a megőrzött függőfolyosós épület gyűrűjében nyaranta kisebb koncertek, előadások számára is alkalmas. Ez a megnyitott épület kapcsolja be a nemrég kialakított Frangepán sétányt a városközpontba.

A **Nagykörösi utcai lakóépület és kereskedőház** megnyitását követően a földszinten kisebb boltok alakíthatók ki. Kóser hús és élelmiszerboltok, kisebb csemege és fűszerkereskedések mellett egyéb kisebb speciális boltok, ajándéktárolók, kávézók, teraszok helyezhetők el itt.

A Kereskedőház melletti földszintes épület bontását és a 4088 és 4087 hrsz telek összevonását követően kialakuló területen **hotel** építhető. A hotel javasolt körülépített udvaros rendje igény esetén összekapcsolható az Ózsinagóga passzázs elemeivel, de igény esetén le is zárható.

A tömb rehabilitálásáról/revitalizációjáról elmondható, hogy az egyes épületek javasolt funkciója önállóan is életképes, együttes megvalósítás esetén azonban olyan sokfunkciós, összetett kapcsolatokkal és eseményekkel bíró központi tömbbé válhat, mely hatásaiban messze túlmutat a tömbhatárokon.

Piac és környéke környezetrendezése és építészeti megújítása (3. tábló)

Kecskemét város felemelkedésének egyik alappillére volt a futóhomok megkötése, s ennek kapcsán a nagyhírű zöldség- és gyümölcstermesztés. Az itt termelt zöldség és gyümölcs kereskedelme, az országos, sőt európai hírű piacok és vásárok egyértelmű hatása a város gazdasági és polgári felemelkedését eredményezték a múlt század végén. Mindezek figyelembevételével a **kecskeméti piac nem lehet olyan, mint az ország bármelyik piaca**. Megjelenésében, kialakításában, de az értékesítés rendjében is meg kell mutatkoznia, hogy itt nagy és híres múltja van a piaci kereskedelemnek. A piacnak **nem csak a helyiek ellátását kell szolgálnia, de turisztikai attrakcióvá is kell válnia**. Mindez indokolja, hogy a piac maradjon az eredeti helyén, de esztétikailag, funkcionálisan oly mértékben újuljon meg, hogy a fenti feladatainak megfeleljen.

A piac és környezete megújításának legfontosabb eleme a **„vásárcsarnok” átépítése, és igényes homlokzati átalakítása**. A csarnok épülethez a Horváth Cirill tér felől toldott élelmiszerüzlet épület bontása építészeti szempontból mindenképp indokolt. A megújult „vásárcsarnok” épület egy részében helyet kaphatna egy kisebb élelmiszerüzlet, de a fő attrakciót a speciális piaci kisboltok jelentenék, ahol a hagyományos termékek mellett hungarikumok is kaphatók lennének. A kecskeméti régi barack piacok emlékére létre lehetne hozni a **„Barack és barackkészítmények standja”**-t, de Kecskemét környéki borok, helyi pálinkák, alföldi kézműves készítmények is kerülhetnének a polcokra. Emellett a környék biotermékeinek értékesítésére központi „biopiac” szerepet is betölthetne.

A megújult piac méltó Főbejárata a - megnövekedett és igényesen átépített - Horváth Cirill tér felől lehetne. A Horváth Cirill tér átépítését, a burkolat megújítását és a pavilonok funkciójának a vásárcsarnokba történő áthelyezését követően igényes városi térré válhatna.

A **Kofapiac átépítése** során szem előtt kell tartani piaci hangulatának megőrzését. A bazilikális térlefedés megfontolandó. Helyette egyedileg tervezett, kisebb egységeket lefedő tematikus stand sorok kialakítása javasolható. Így kialakulhatna zöldség, gyümölcs, továbbá virág piacegység, egymás mellett, egymással összhangban.

Bármilyen jellegű építés, átépítés indul meg a piacon a tervezett térszín alatti garázs kialakítása mindenképp indokolt.

A piac megújulásának és főtérhez való kapcsolásának feltétele a szomszédos **Skála tömb homlokzati megújítása a fölösleges toldaléképületek elbontását követően**. A Skála áruháza környéki közterületek átépítése valamint ezzel összhangban a Nagykőrösi utca sétálóutcává alakítása is azt a célt szolgálja, hogy a terület bekapcsolódjon a városközpont gyalogosbarát zónájába.

A 90-es években átalakított **Skála homlokzat megújítása**, a világon megjelent trendeknek megfelelően, **zöldhomlokzattal** történhet. A homlokzatok növényekkel való „befuttatása és beültetése” kiemelkedő városképi elemmé tud válni, s nem elhanyagolható hatása az épület energiaellátásának javításában sem. A zöldhomlokzat erősíti a Skála környékén kialakult gyalogosbarát tér és a Szabadság tér kapcsolatát.